
Albertovské stráně – podpora biodiverzity a ekosystémových služeb

Albertovské stráně představují jedinečný zelený prostor v samotném centru Prahy, situovaný v areálu Univerzity Karlovy mezi budovami Přírodovědecké fakulty, Matematicko-fyzikální fakulty a 1. lékařské fakulty. Tato přibližně 1,2 hektaru velká lokalita dlouhodobě plní nejen rekreační funkci, ale má také mimořádný ekologický a vzdělávací potenciál. **V letech 2025–2026 zde proto probíhá cílený projekt revitalizace zaměřený na podporu biodiverzity, posílení ekosystémových služeb a vytvoření kvalitního edukačního prostoru.**

Historická podoba Albertovských stránek

Východiska a cíle projektu

Albertovské stráně byly v posledních desetiletích zatíženy postupným obsazováním náletových a invazních dřevin, která vedla k výraznému zastínění území, úbytku bylinného patra a celkovému snížení biologické rozmanitosti. Terénní průzkum na začátku roku 2025 však potvrdil, že lokalita si i přes tento stav zachovala značný přírodní potenciál a tvoří důležitou součást širšího zeleného pásu v oblasti Albertov v Praze.

Hlavním cílem projektu, realizovaného projektovým týmem a Spolkem Čmeláci PLUS z.s. ve spolupráci a za podpory Oddělení udržitelného rozvoje UK, je obnova a rozvoj biologicky cenných biotopů, podpora výskytu ohrožených a indikátorových druhů organismů a současně zachování rekreační a společenské funkce území. Projekt vychází z přesvědčení, že ochrana přírody v městském prostředí není v rozporu s jeho využíváním lidmi, ale naopak může významně přispívat ke kvalitě života obyvatel i k environmentálnímu vzdělávání.

Plánek Albertovských stránek po proběhlé revitalizaci

Realizovaná opatření

Revitalizace byla založena na citlivém usměrňování přirozených procesů a obnově tradičních forem hospodaření. Nešlo o vytvoření umělého parku, ale o podporu pestré mozaiky prostředí, která je základem vysoké biodiverzity.

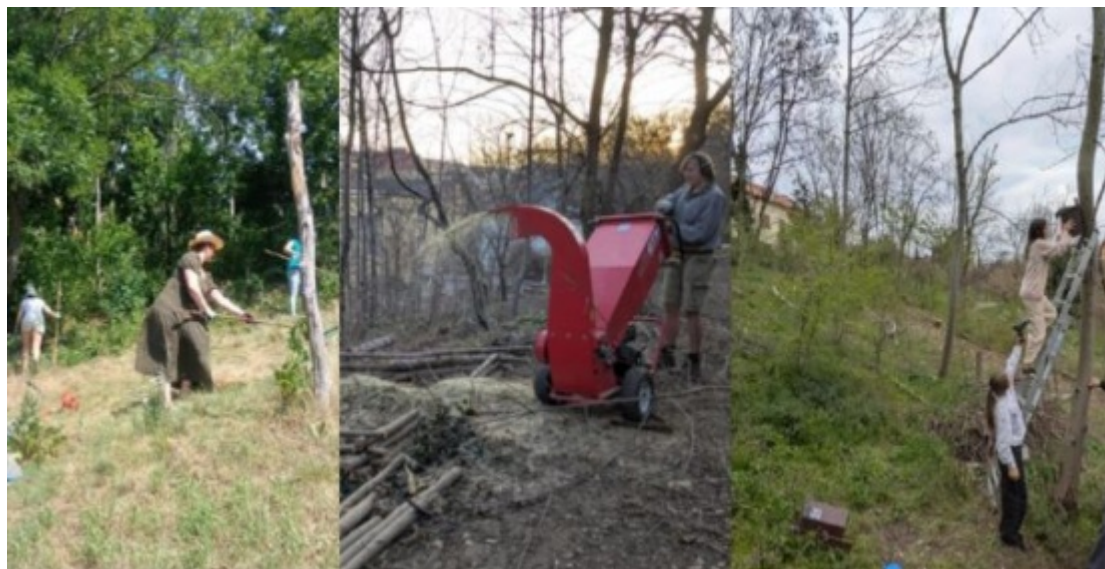
V této lokalitě došlo k odstranění vybraných nepůvodních a invazních dřevin, k prosvětlení porostů a k obnově lučních a stepních stanovišť. Vznikla zde mozaika otevřených ploch, křovin, solitérních stromů i prosvětleného lesa. Byly ponechány ostrůvky keřů sloužící jako úkryt a hnízdiště ptáků a drobných savců, zároveň byl vytvořen prostor pro rozvoj bylinného patra a světlomilných druhů rostlin.

Součástí opatření je také obnova tradičních způsobů hospodaření, jako je pařezení (odstraňování stromu těsně nad zemí, z něhož vyrůstají nové výhony) a pollarding (pravidelné zkracování korun stromů nad určitou výškou), které přispívají k větší strukturální rozmanitosti porostů. Dosazeny byly ovocné dřeviny a vytvořeny podmínky pro saproxylický hmyz ponecháváním osluněného mrtvého dřeva. Vybrané části území zůstaly bez zásahu, aby poskytovaly klidové zóny pro živočichy.

Nedílnou součástí projektu je biologický monitoring, který probíhá před zásahy, v jejich průběhu i po jejich realizaci. Zvláštní pozornost je věnována poloparazitickým rostlinám, indikátorovým druhům hmyzu a obratlovcům.

V roce 2025 byl na Albertovských stránách také proveden průzkum opylovačů, který potvrdil mimořádnou biologickou hodnotu lokality. Bylo zde zaznamenáno 70 druhů divokých včel, včetně druhů zařazených na Červený seznam. Tento výsledek řadí Albertovské stráně mezi nejvýznamnější městské lokality pro divoké opylovače v Praze a potvrzuje jejich roli jako důležitého „nášlapného kamene“ v urbanizované krajině.

Kromě hmyzu jsou na lokalitě sledovány také další skupiny organismů, včetně ptáků, drobných savců a rostlin. Výsledky monitoringu slouží jako podklad pro další plánování péče a vyhodnocování dopadů jednotlivých opatření.

Práce na projektu

Dlouhodobá péče a management

Projekt revitalizace představuje první, klíčový krok v dlouhodobé péči o Albertovské strání. Pro udržení a další rozvoj biodiverzity je nezbytný pravidelný management založený na mozaikové seči, cílené péči o dřeviny a průběžné kontrole nežádoucí vegetace. Důraz je kladen na časově a prostorově diferencovanou seč, která podporuje kvetení bylin a poskytuje úkryt i potravu hmyzu po celou vegetační sezónu. Součástí péče je také údržba biotopových prvků, jako jsou ptačí budky, hmyzí hotely, štěpkové kompostéry či obnažené svahy pro hnízdění samotářských včel. Monitoring bude v dalších letech opakován, aby bylo možné vyhodnotit dlouhodobé trendy a přizpůsobovat management aktuálním podmínkám.

Přínos pro univerzitu i veřejnost

Díky své poloze v těsné blízkosti Přírodovědecké fakulty má lokalita mimořádný edukační potenciál. Albertovské strání slouží jako živá laboratoř pro výuku biologie, ekologie a environmentálních oborů a zároveň jako názorná ukázka udržitelné péče o městskou zeleň. Do projektu byli zapojeni studující i zástupci veřejnosti, kteří se podíleli na monitoringu i praktické péči o území.

Revitalizace tak posílila vztah lidí k místu, zvýšila povědomí o významu městské biodiverzity a ukázala, že i relativně malé území může mít zásadní ekologický význam. **Albertovské strání se proto stávají příkladem dobré praxe v oblasti udržitelného rozvoje univerzitních kampusů i městské krajiny.**

Realizováno za podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Národního plánu obnovy v rámci projektu Zelené dovednosti na UK (reg. č. NPO-UK-MSMT-2114/2024-4).

